

پایگاه اطلاع رسانی حشره شناسی ایران

بررسی تغییرات جمعیت پسیل آسیایی مرکبات، <i>Diaphorina citri</i> و دشمنان طبیعی آن در منطقه سرریز استان سیستان و بلوچستان	عنوان پایان نامه
عبدالوحید تتق	نام و نام خانوادگی
, iranshahr2006@yahoo.com , vtatogh@mail.uoz.ac.ir	پست الکترونیکی
کارشناسی ارشد	مقطع تحصیلی
زابل	نام دانشگاه
۱۳۸۷	سال دفاع
دکتر احسان رخشانی و دکتر شهاب منطری	اساتید راهنما
مهندس بهنام معتمدی‌نیا و مهندس علی عامری	اساتید مشاور

چکیده:

به منظور بررسی و تعیین تغییرات جمعیت پسیل آسیایی مرکبات (*Diaphorina citri* Kuwayama) از بهمن ۱۳۸۵ تا بهمن ۱۳۸۶ هر دو هفته در منطقه سرریز اقدام به نمونه‌برداری شد. نمونه‌برداری به صورت کاملاً تصادفی انجام شد. در هر برنامه نمونه‌برداری بیست سرشاخه از جهات مختلف هر دو هفته یک‌بار جدا و پس از شمارش نمونه‌های حشرات بالغ پسیل و شکارگرهای آن نمونه‌ها برای بررسی بیشتر به آزمایشگاه منتقل شد. پوره‌های پسیل درون ظروف پلاستیکی به مدت دو هفته نگهداری شدند. بعد از دو هفته نمونه‌های پارازیتوئیدهای خارج شده شمارش و ثبت شد. نمونه‌های شکارگر و پارازیتوئیدهای جمع‌آوری شده با استفاده از کلیدهای شناسایی و همچنین استفاده از نظر متخصصان مربوطه تعیین هویت گردیدند. طی نمونه‌برداری از دشمنان طبیعی پسیل آسیایی مرکبات در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶، دشمنان طبیعی پسیل در منطقه بلوچستان عبارتند از: بالتوری *Chrysoperla* sp.، کفشدوزک‌های *Menochilus sexmaculatus* (Fabricius)، *Exochomus nigripennis* (Erichson)، *Scymmus levaillanti* (Mulsant)، *Coccinella septempunctata* (Linnaeus)، مگس *Allobaccha sapphirina* (Wiedeman)، زنبور پارازیتوئید *Tamarixia radiata* (Waterson)، زنبور هیپرپارازیتوئید *Marietta leopardina* (Motschulsky)، دو گونه عنکبوت *Cheirachntium* sp. و *Zelotes* sp. در منطقه سرریز بیشترین فعالیت پسیل طی ماه‌های اسفند و فروردین بوده و پس از آن جمعیت پسیل کاهش یافت. یک پیک جمعیت در هفته آخر مرداد و اوایل شهریور دیده شد. متوسط تعداد تخم و پوره روی هر سرشاخه بیست سانتی‌متری به ترتیب $102/2 \pm 8/96$ و $95/5 \pm 9/72$ عدد بود. بیشترین شمار حشره بالغ پسیل در هفته آخر بهمن و اوایل اسفند مشاهده شد. تعداد متوسط حشره در این هفته $60 \pm 8/86$ عدد در هر ۲۰ سانتیمتر شاخه بود. تغییرات جمعیت زنبور پارازیتوئید کاملاً منطبق با افزایش جمعیت پسیل بود و با افزایش جمعیت پوره پسیل جمعیت پارازیتوئید نیز افزایش یافت. همچنین مشخص گردید که جمعیت زنبور هیپرپارازیتوئید *Marietta leopardina* به طور وابسته با جمعیت زنبور *Tamarixia radaita* تغییر می‌کرد. گونه غالب کفشدوزک در منطقه گونه *Menochilus sexmaculata* بود. تراکم جمعیت پسیل با تغییرات رطوبت رابطه مستقیم و با شرایط دما رابطه معکوس نشان داشت.